

≡ ΑΔΕΛΦΗ ≡

*Μιά σπουδή μου πικρή
στη λευκήν ήρεμία ενός τάφου.*

Κοιμήσου φτωχιά μου. 'Αδερφή μου, μητέρα, ή 'Αμαρτία κι αν είσουν ή ίδια, κοιμήσου. 'Η γαλήνη, πουξ ξαίρει, μπορεί να είναι αυτού μοναχά του άρρωστημένου σου Είναι. Κοιμήσου.

Μη γυρνάς ούτε καν πά σκιά. Μη γυρίζεις τα μάτια σου, — κ' ήσκιου μάτια που είναι, — ποτέ πρὸς τὰ δῶ. Οἱ ἀλυσίδες πού σ' ἔδεναν, εἶδες, συντρίμια ἀπ' τὴ στιγμὴ πού ἐδιάβηκες. Τὸ κορμί σου σωρὸς πού ἀκούραστο σφυροκόπησε, Σίσυφος.

'Η ἀνάμνηση; Οὐτε. 'Αμαρτία νὰ σοῦ λέν, καὶ τώρα ἀν τὸ πιστεύεις, πὼς θὰ δεινότανε τάχα στὴ θλίψη ἐνὸς ήσκιου κῦτά πού ἀλύπητα κι ἀναντρον ζωντανή σὲ σκόταφταν. Μὴν ἀκοῦς. Εἰλόγησέ μας, ἀν μπορεῖς, μὰ μὴ δένεσαι ἀκόμα. 'Η ξεκούραση.

II

Τὴ δική σου γαλήνη. 'Ω ἀπὸ μέν, ἐκετεύω σε, σήσθε μου καὶ τὸ ἔσχατο ἀχνάρ, ἀπ' τ' ἀκαρτοῦλό σου τὸ διάβα!

'Η φαιτιά. Εἶδες τῶκαψθ θῆσ, ὅπως μού εἶχες γραμμένα σὸ πικρὸ σου χαρτί.

Τὴν εἰκόνα σου, πρώτην αὐτή.

Καὶ τὸ κομπολόι τὸ μαῦρο πού ξεγέλαες, ἄμοιρη, τὴ σκληρή σου τὴν ἔγνοια καὶ πού μ' ἐπάρνες νὰν τὸ πλῆξω σὸ γόνα σου. Καὶ τὴν πλεξίδα τῶν θείων σου μαλλιών, τὴ θυιάσαι πού μοῦδωσες; — ποῖος τὸ ξαίρει ποῖο μαῦρο σφoῦνι στὰ δικιά σου τὰ μέσα καὶ κείνο τὸ θράδι... — καὶ πού νήπιο γώ, ἴδιο παιγνίδι τὴν χάρικα τότε. Φωτιά σὸ δεσμό μας.

Καὶ τὴ θήκη τὴν ὁμορφὴ πού μοῦ τὴν εἶχες φυλάξει, τὴν βελούδινη θήκη μὲ τὴν τέχνη ἀκέρια τοῦ σοφοῦ σου χειροῦ.

Πάει κ' ἡ τέχνη σου, πάει...

Κι ἀκόμα... τοῦ κάκου κι ἃ φρίζεις... δε μού τῶγραφες ἔτσι;... κι αὐτὸ τῶκαψθ ἀκόμα... — μὰ νεκρὴ καὶ νὰ πρέμεις; — καὶ κῦτὸ τὸ βαρύτιμο προσευκητάρι πού λάτρευες, μὲ τὴ μεγαλόπρεπη μάρκα, τὸ φριχτὸ μυστικὸ σου, καὶ τὴν περήφανη κορωνίσια ἀπὸ πάνου... Φωτιά στὴ βαρύτερη, χαλασμός, νά, στὴς φλόγες κ' ἡ ἀσήκωτη ἀπ' ἑσέ τις ἀλυσίδες πού Σίσυφος τὸ κορμί σου ἀργόσερνε.

'Ησύχησε τώρα. 'Η γαλήνη αὐτὴ μόνο θὰ εἶταν γιὰ σένε. Κοιμήσου.

Τὴ συχώρεση εἶπες;.. Μὰ σύρε, φτωχιά μου. Κι ἐνὶ μπόρεσες νὰ πεδάινεις χωρὶς νὰ σοῦ δοῦσω τὸ χέρι, συχωρεμένη νὰ εἶσαι. Ποῖος μπορεῖ νάχει σκλάβο ἔναν ήσκιου; Κοιμήσου.

III

Καὶ μοῦ θυμήσες πάλι τὴ μόρφη ἱστορία πού ἔδω πηγα...

'Ὡστόσο, τί νὰ εἶσουν, ἀλήθεια, Σιιά, στὴν ἀπλή μου ζωὴ;

'Εμὰ μοναστήρι θυμῶμαι πού εἶταν, μὲ τοὺς τοῦς θεόρατους, πράσινους. Τόσο βαθὺ ἓνα πράσινο! Σὰν τὴ νύχτα, μοῦ λέγαν, βαθύ, καὶ γώ, τρέλλε, τὸ πιστεῖνα σὰν τὸ βελούδο τοῦ δάσου. Τὸ μοναστήρι σου. 'Ετσι θὰ εἶχαν. Καὶ παιδοῦλα, ἐγώ, ἓνα νήπιο, μὲ τὰ μαλλιά σὰν τὸν ήλιο καὶ τὰ μάτια οὐρανό, μιά παιδοῦλα στὰ βρόχια του.

'Εσύ, θυμῶμαι, μόνο πού εἶσουν ἡ ὁμορφότερη ἀπ' ὅλες τὴς ἀδελφές ἐκεῖ μέσα. Δὲ' εἶχες οὐρανὸ 'Εσοῦ στὰ μάτια. 'Ἦσθ ἴσα μὲ φίλγα μοῦ φάνηκεν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ. Μπορεῖ νὰ εἶταν κ' ἡ κόλαση καὶ γώ, νήπιο, τὴν χάρικα σὰν τὴ φλόγα τὴν ἴδια τῆς στοργῆς πού εἶχ' ἀφήσει.

Μὲ σίμωσες μὲ τὴ γλύκα μητέρας... Καὶ μοῦ εἶπες νὰ σὲ λέω ἀδερφή, εἰν' ἀλήθεια. Μὰ γώ πού ἀγιάτρεψα τὴ μητέρα μου μόνο διψοῦσα, σὲ χάρηκα, σὲ βλογοῦσα μητέρα...

IV

Τί εἶτανε ὕστερα;.. Ποῖος θυμῶμαι νὰ πει;

'Αδερφή μου ἡ μητέρα, ἡ 'Αμαρτία κι' ἀν εἶσουν ἡ ἴδια, ἡ 'Αθλιώτητα τάχα, τί ξαίρω;

Εἶταν μόνο διὸ θῶκα μεγάλα, ἀπλὰ σὸ κελί σου, πού τὰ στόλιζα ἐγὼ κάθε μέρα, καὶ τὰ φόρτωνα μὲ λιλάδες, — θυμῶσαι τὸ λοιλοῦδι κ' ἀγάπαγες;

Κ' εἶταν σὸ φόντο μὲ Μορτόνα δλο γλύκα, πού μ' εὔρισκες κάθε βράδι νὰ δέομαι.

Κ' εἶταν τὰ χῶδια σου χῶδια μητέρας, πού δρόσιζαν τὴ βαριά μου τὴ δίψα γιὰ τὴν μητέρα πού εἶχα ἀφίσει.

Καὶ ὕστερα εἶτανε... κ' εἶταν ἀκόμα μὲ μωρικιά ἱστορία πού μοῦλεγες, Σίβιλλε, γιὰ τὸ πικρὸ μυστικὸ σου ἓνα βράδι, ἀτέλειωτη, μαύρη. Καὶ σ' ἐκλαίγα καὶ χωρὶς νὰ σὲ νιώθω ἐγὼ νήπιο. Κ' εἶτανε μέσα στὴ φωνή σου πού ἔτρεμε, τώρα πὼς τὸ ξανοίγω! καὶ στὰ μάτια σου μέσα πού εἶταν φωτιά, καὶ στὰ χέρια σου ἀπέρω πού καίγανε, εἶταν μὲ δυστυχία τρισεύγενη ἀλήθειε, μὲν ἀθλιότη πού μάτωνε ἀκόμα.

Καὶ εἶταν κείνη τὴ νύχτα πού ξεθάψες τὸ βαρύτιμο αὐτὸ προσευκητάρι πού στάχτη ἀπόψε — μὰ τρέμεις καὶ πάλι; — μὲ τὴν ἀρχαιοπρεπὴ μάρκα καὶ τὴ βαριά κορωνίσια ἀπὸ πάνου.

Καὶ εἶπαγε τότε ἀκόμα, τὴν ἴδια νύχτα, πού μ' ἀνοίξες τὴ μυστηριώδη κρύφη σὸ σταυρὸ σου, μὲ τὴν περήφανη μέσα σὲν ἡμίθεον κείνη μινιατούρα πού μοῦδινες, ὦ, ἀνόσια σιιά, νὰ φιλήσω καὶ γώ. Ἐκείνη πιο.

Κ' εἶταν οἱ λυγμοὶ σου πού κόβανε τὴν ἀτέλειωτη, τὴν σιβιλικὴν ἱστορία σου.

Μιὰν ἱστορία σὰν κόλαση. Τὴ θυμῶμαι καλύτερα τώρα πού σὲ νιώθω φτωχιά μου. Τί κόλαση!.. Καὶ τὴν ἔσερνες, Σίσυφος, ἀπ' τὴν ἀμαρτωλή σου τὴ χώρα. 'Απὸ κεί πού βαρῶνοι, ὠρεφοὶ σὰν ἡμίθεοι, σκοτώνανε ἀνάντρα τὰ ὠραία κορίτσια, ἀφήνοντάς τους

για ὕστατο δῶρο μὴ περήφανη μαγιάτοῦρα ἢ κ' ἔνα — τὸ ξέχασα — προσευκητάρι θαρρύτω σὰν ἐκεῖνο ... καὶ γὰρ μοῖρα ἔναν κατὰδικὸ θρῆνο μὲς στοὺς θε-
όρατοις τοίχους, τοὺς πράσινοὺς, ἡλύχτα...

Καὶ κλαίγαμε. Καὶ θρηνοῦσες. Καὶ σ' ἔκλαιγα...
Εἶπουν τόσο ὥρνια ἐκεῖνο τὸ βράδι...

V

Μὰ εἶπα, ἀλλήμονο, καὶ μὴν ἄλλη βραδιά, πού με
κράτησες πάλι, καὶ πού δεύοινα δ' ἴπλα στὸ πικρὸ
σου προσέφαλο... κι οὔτε οἱ ὥρες γονάτισμα, οὔτε
ἡ δέηση ὥρες στὴ Μαντόνα ὅλο γλῆκα στὸ φόντο...

...Μὰ πῶς θὰ σεβόσουν τὰ τέλη τὴ Μαντόνα, ἀνι-
ερ, ἐσὺ ποὺ τὸ σταυρὸ σου τὴν εἶχες γιὰ κρύφτη τοῦ
ἐνοχοῦ μυστικοῦ σου; Ἀλλήμονο!

Συχωρεμένη νὰ εἶσαι. Μ' ἀγάπαγες τόσο! Μὰ δὲν
τρομάξες τόσο λευκότη, Μοῦ τὸ ξήγησαν τώρα καὶ
τέμναθ', πού μεγάλωσα τώρα, γιατί καίγαν τὰ χεῖλιά
σου σὰ μέ φίλησες κείνη τὴ νύχτα. Τῆς μητέρας μου,
Σιβύλλας, δὲ με καῖνε ποτέ.

Συχωρεμένη νὰ εἶσαι. Ἐμένα με σώσανε. Νὰ οἱ μη-
τέρες.

"Α σ' ἀφῆκα ἄρρωστη, μοιραῇ σου τὴ σύντριψες
τὴ στοργή μου, τὸ κρῖνο, σὺ πού τὴν ἤθελες σφάγιο
στὴν ἀμαρτία, ἄρρωστή μου. Μὴ λές πῶς σὲ σκότω-
σα. Νὰ ἡ μητέρα μου. Ἐσὺ, συχωρεμένη νὰ εἶσαι.
Κοιμήσου.

VI

Μοῦ εἶπνε ὕστερα, κάπια μέρα, πῶς ἔφυγες. Καὶ
μοῦ γράφες γιὰ τὴ μακρινή σου τὴ χώρα, ἐκεῖ πού
βρῶνοι, ἡμίθεοι, τὰ σκοτώνουνε ἄνθρωποι τὰ ὥρνια
κορίτσια...

Καὶ μοῦ γράφες ὕστερα πῶς ξενύχτιδες πάνω ἀπὸ
παιδιά πού βογγοῦσαν, Ἀδελφή, καὶ πῶς ἔσωνες, ἔ-
γραφες, τόσα.

Μὰ δὲν ξαίρω γιατί, με τὸν κάθε σου λόγο ἐγὼ ἔ-
να θρῆνο, θαρρεῖς, ἔνα γέλιο, ἔνα βόγγο σὰ νάκου-
γα. Ἐτρεμα. Καὶ ρωτοῦσα μονάχα μὴν εἶχε κι αὐ-
τοῦ, στὰ πριδιά πού ἀγρυπνοῦσες ἀνάμεσα, κάπιο
τόσο μικρὸ καὶ λευκὸ, σὰν ἐμένα. Κι ἂς μοῦλεγες ὄχι
ἡ ἴδια σου, ἂς ἔγραφες ὁλοένα πῶς εἶπνε ἄντρες,
παλληκάρια, αὐτὰ πού ξαγρύπνησες.

Δὲν τὸ ξαίρω γιατί, μὰ θρηνοῦσα πικρά τὰ πτω-
χὰ τὰ παιδιά... — Ὡς κι αὐτὸ δὲ σοῦ τὸ κρυψα ἀπό-
ψε.

Συχωρεμένη νὰ εἶσαι. Κοιμήσου.

VII

Δὲ μοῦ ἔγραφες πιά. Μόνο κάπου μοῦ εἶπαν, τὸ διά-
βασι, τὸ φτωχὸ σου τὸ σῆψιμο.

Εὐλογημένο τὸ βόλι γιὰ ἀένα. Οἱ ἄλυσσίδες σω-
ρὸς πού ἀργόσερνες.

Μὴ γυρίσεις ποτὲ πρὸς τὰ δῶ, οὔτε ὅπως οἱ ἡ-
σίοι, σοῦ δέομαι. Μὲς στὸ μαῦρο μυστήριο πού σ' ἔ-
κλεισε, σύρε καὶ τὸ κάθε σου ἀχνάρι, καὶ τὰράχνιο
ἀκόμα...

Ἡ συχώρεσι; Ἀγία μου, εἶχες τόσο πονᾷσαι!

Κι ὁ γλυκὸς Σταυραμένος πού προδίδνες μὲς στὸ
τίμιο ξύλο τοῦ σταυροῦ σου, κ' ἡ Μαντόνα στὸ φόν-
το π' ἀσέβησες, κ' ἡ παιδοῦλα τὸ νήπιο στὰ βρόγια
σου, ὅλοι μεῖς τὴ γλυκύτερη φέραμε, εἶδες, γιὰ σπον-
δὴ τὴ συχώρεσι στὴ λευκὴν ἡρεμία τοῦ τάφου σου...
Εἶχες τόσο ἀγαπήσει!

Κοιμήσου. Οἱ ἄλυσσίδες σου στάχτη. Κ' ἡ ἀμαρτία
μετὰ τὰ λείψανα. Πάει κ' ἡ τέχνη σου ἡ τόση.
Κ' ἡ εἰκόνη σου πάει. Κ' ἡ ἔγνοια σου. Καὶ τὸ φίλ-
τρο, ἡ πλεξίδα στὶς φλόγες. Κ' ἡ μάγκα στὴ φωτιά
καὶ ἡ κορώνα.

Οἱ ἡλιάδες πού φέρνω σου σήμερ, εἶμαι τὸ ὕστα-
το δάκρυ πού χύνω.

Θὰ κάψω καὶ τὴ θύμησι ἀκόμα. Δὲ σὲ δένω. Κοι-
μήσου.

Μπεζίνα

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στὸ ἀστραποδόλημά της πῶς σκορπάει
Ἀπάντεχες ἐλπίδες ἢ ματιά σου
Καὶ ἡ ζωὴ κατὶ πῶς σπαρταράει
Στὸ βεργολύγερο περπάτημά σου!

Θερμὴ, γλυκεῖα ἡ φωνή σου σὰν τὸ χάδι,
Καὶ γλυκὰ φάσα λουλουδιῶν τὰ χεῖλη
Μὲς στῆς φτωχῆς καρδιάς μου τὸ ρημαδί
Ἡρθε νὰ στήσεις τίς χαρὲς τ' Ἀπριλίου!

Ὡ, Κόρη, με τὴν ἑσπέρια τὴ χάρι,
Κάτιον καημῶν μοῦ τάραξες τὸ δῦθος.
Τρελλὴ καρδιά, φτωχὴ καρδιά, λιθάρι
Σισύφου νὰ κινᾷς, δὲν εἶναι μῦθος.

Ἰθάκη, 25/9/1921.

N. Ἰωάννου

ΖΟΥΓΡΑΦΙΕΣ

1

Σήμερα πάλι ὁ οὐρανὸς φερεῖ νὰ γιορτινὰ του
Τὰ φύλλα σμίγουν δροσερὰ στὸ φίλημα τ' ἀγέρας.
Ὁ ἥλιος ρίχνει τὸμορφο τὸ φῶς δλόγυρά του
Καὶ τὰ πουλάκια ψάλλουν τραγοῦδι γιὰ τὴ μέρα.

2

Βράδιασε, πάλι βράδιασε, πλακώνει τὸ σκοτάδι
Καὶ χύνεται ὀλοτρίγυρα παντοῦδε ἡ ἐρημιά.
Φτάνει σιγὰ ἀργονίκητο τὸ κάτασπρο κοπάδι
Καὶ σιγοτραγουδεῖ ὁ βοσκὸς μέσα στὴ ρεματιά.

Μελάχρα